

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

TURKSOSBİDER
Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun
aensaruzun@gmail.com
0000-0001-7809-4789
Milli Eğitim Bakanlığı

Fatih Durgut
fatihdurgut34@hotmail.com
0009-0003-5010-7017
Milli Eğitim Bakanlığı

 <https://doi.org/10.55107/turksosbilder.1618603>

Özet

Bu araştırma, okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlara sağladıkları pozitif katkıların branş öğretmenleri tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemek için gerçekleştirilmiştir. Okul psikolojik danışmanlarına yönelik yapılan araştırmalarda genellikle yaşanan sorunlara odaklanılırken, bu çalışma danışmanların pozitif katkılarına ele almıştır. Örneklem grubu, yaşları 27 ile 48 arasında değişen 10 kadın ve 10 erkek olmak üzere toplam 20 yetişkin bireyden oluşmaktadır. Katılımcıların eğitim düzeyleri lisans ve yüksek lisans olarak belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenoloji desen kullanılmış ve katılımcılardan derinlemesine bilgi toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları ile veriler toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiş ve bulgular farklı kategorilerde gruplandırılmıştır. Bu kategoriler, öğrencilere eğitsel rehberlik desteği sağlanması, kişisel sosyal rehberlik desteği sağlanması ve mesleki rehberlik desteği sağlanması olarak belirlenmiştir. Analiz sonucunda, eğitsel rehberlik desteği sağlanmasında en fazla vurgulanan durumun öğrenci başarısının artırılması, kişisel sosyal destek kategorisinde saldırganlık ve öfke problemlerine yönelik çalışmalar ve mesleki gelişim desteği kategorisinde ise meslek tanıtım çalışmaları olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen tüm bulgular, araştırmanın sonuç bölümünde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Danışman, Pozitif Katkı, Branş Öğretmenleri

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

Evaluations of Specialist Teachers Regarding the Positive Contributions of School Counselors to Students in the Institutions Where They Work

Abstrakt

This study aimed to examine how subject teachers evaluate the positive contributions of school psychological counselors to their institutions. Unlike most studies that focus on problems, this research highlights the positive impact of counselors. The sample group consisted of 20 adults, with 10 women and 10 men, aged between 27 and 48. Participants held undergraduate or graduate degrees. A phenomenological design, a qualitative research method, was used to gather in-depth information through semi-structured interviews. Necessary permissions were obtained before data collection. Data were analyzed using content analysis and categorized into educational guidance, personal social guidance, and career guidance. The most frequent findings were: improving student success in educational guidance, addressing aggression and anger issues in personal social support, and career introduction activities in career development. All findings were evaluated in the conclusion section.

Keywords: Psychological Counselor, Positive Contribution, Subject Teachers.

1. GİRİŞ

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, farklı kurumlar tarafından sağlanabilmektedir (Ültanır, 2005). Türkiye'de ise bu hizmetler ağırlıklı olarak eğitim kurumlarında yürütülmektedir (Yüksel Şahin, 2008). Okullarda görev yapan Psikolojik Danışmanlar, psikolojik danışma ve rehberlik süreçlerinin planlanması ve uygulanmasından sorumlu uzmanlardır (Korkut, 2007; Kiye, 2024). Okul Psikolojik Danışmanı, okullarda eğitim öğretim faaliyetlerine devam eden öğrencilerin gelişim dönemlerine uygun olarak ihtiyaç duyduğu hizmetleri onlara sunan bireylerdir (Öncü, 2012). Her öğrencinin yaş gruplarına göre farklı gelişim ihtiyaçları vardır. Öğrencilerin gelişim ihtiyaçları, eğitim kurumlarında eğitsel rehberlik, mesleki rehberlik ve kişisel-sosyal rehberlik hizmetleri kapsamında ele alınmaktadır (Terzi vd., 2011). Okul psikolojik danışmanları, bu üç kategori doğrultusunda, öğrencilerin yaş gruplarına ve bireysel gereksinimlerine uygun olarak yapılandırılmış çeşitli rehberlik hizmetleri sunmaktadır (Bilgin, 2000; Karaman, 2021).

Eğitsel rehberlik, öğrencilerin akademik başarılarını desteklemeyi, etkili öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardımcı olmayı ve eğitim süreçlerinde karşılaştıkları güçlükleri aşmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik çalışmalar yürütülmekte, bireysel öğrenme becerileri geliştirilmektedir (Ağır, 2017).

Mesleki rehberlik, öğrencilerin ilgi, yetenek ve değerlerini dikkate alarak kariyer planlamalarına destek olmayı amaçlar. Mesleki yönelim süreçlerinde öğrencilere mesleklerin gereklilikleri hakkında bilgi verilmekte, iş dünyasına hazırlık konusunda rehberlik sağlanmaktadır. Böylece, öğrencilerin bilinçli kariyer seçimleri yapmaları teşvik edilmektedir (Eryetiş, 2016).

Kişisel-sosyal rehberlik, öğrencilerin psikososyal gelişimlerini destekleyerek, kişisel farkındalıklarını artırmaya ve sağlıklı sosyal ilişkiler kurmalarına yardımcı olmaktadır. Bu çerçevede, öğrencilerin iletişim becerilerini güçlendiren, duygusal

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

dayanıklılıklarını artıran ve problem çözme yetkinliklerini geliştiren rehberlik hizmetleri sunulmaktadır (Yüksel – Şahin, 2008).

Okul Psikolojik Danışmanlarının sundukları bu hizmetler Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Rehberlik ve Psikolojik Danışma hizmetlerinin amaç ve ilkelerinde gelişimsel ve önleyici hizmetleri, destek hizmetleri ve iyileştirici hizmet olarak belirtilmiştir (Yüksel Şahin, 2015). Gelişimsel ve önleyici hizmetler kapsamında sınıf rehberlik etkinlikleri planlayıp uygular, bireyi tanıma için çeşitli test ve envanter uygular, bilgi verme çalışmaları kapsamında öğrencilerin ihtiyaçlarına göre (seminer, yayın ve broşür hazırlama, bülten hazırlama) çalışmalar planlayıp uygular, yöneltme ve izleme çalışmaları kapsamında öğrencileri kendine uygun olan eğitim kurumuna, alana, dala, staja, işe, mesleğe, okul içi ya da okul dışı sosyal ve kültürel etkinliklere yöneltir ve öğrencinin gelişimini izler, merkezî sınavlara ait tercih dönemlerinde görev alır ve kanıta dayalı olarak çeşitli uygulamalar geliştirir (Erebak ve Oruç, 2024; Dost, 2020; Parmaksız ve Gök, 2018; Özyürek vd., 2021).

İyileştirici hizmet kapsamında ise okul psikolojik danışmanları öğrencilerin duygusal, sosyal, akademik ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesi için öğrencilere yönelik bireysel olarak veya grupla çeşitli çalışmaları yapar. Psikososyal destek hizmetleri kapsamında salgın hastalıklar, göç, savaş, intihar, şiddet, istismar, ihmal, kaza ve doğal afet gibi olaylar karşısında öğrencilere, velilere ve öğretmenlere psikolojik ve sosyal destek sağlar (Özyürek, 2009; Can, 2021). Hakkında danışmanlık tedbiri kararı verilen öğrencilere ve öğrencilerin bakımından sorumlu olan kişilere hizmetler sunar (Deniz ve Erözkan, 2012). Okul Psikolojik Danışmanının yeterlilik alanı dışında olan konularda ise sevk hizmetini sağlayarak yetkin kişilerden gereken yardımın alınmasını sağlar (Özabacı vd., 2008; Dinçer, 2016).

Destek hizmetleri kapsamında ise okul psikolojik danışmanları okullarda okul idaresi, öğrenci velileri ve öğretmenler ile eşgüdüm içerisinde çalışır (Karataş ve Baltacı, 2013). Bu kapsamda okul psikolojik danışma ve rehberlik programının hazırlanıp uygulanması, okul risk haritalarının oluşturulması, yapılan tüm çalışmaların e-rehberlik sistemine işlenmesi, doğal üyesi olduğu komisyonlara katılım sağlayıp görüş ve önerilerini değer bireyler ile paylaşarak iş birliği içerisinde çalışır, alanı ile ilgili bilimsel faaliyetlere katılım sağlayarak kendisini sürekli olarak geliştirir (Doğan, 2000).

Araştırmalar, okul psikolojik danışmanlarının öğrenciler üzerinde olumlu etkiler yaratan çalışmalar yürüttüğünü ortaya koymaktadır (Camadan ve Sezgin, 2012; Çöp vd., 2023; Dutar ve Karataş, 2018; Gündüz vd., 2014; Özyürek ve Yiğit, 2022). Bu çalışmalar, öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlarken, onların bireysel ve grup düzeyinde desteklenmesine de imkân vermektedir.

Ayrıca, okul psikolojik danışmanları, rehberlik hizmetlerini etkili şekilde sürdürebilmek için öğretmenlerle yakın iş birliği içinde çalışmaktadır. Özellikle branş öğretmenleri, öğrencilerin akademik gelişimlerini destekleme sürecinde önemli bir paydaş olup, psikolojik danışmanlarla koordinasyon halinde hareket etmektedir (Özyürek, 2012). Bu iş birliği, öğrencilere bütüncül destek sunulmasına ve eğitim ortamında daha sağlıklı gelişim süreçlerinin oluşturulmasına imkân sağlamaktadır.

Okul Psikolojik Danışmanlarının öğrencilere yönelik olarak yapılan tüm çalışmalarda diğer öğretmenler ile temas kurar (Kaya vd., 2005). Bu yüzden okullarda yapılan psikolojik danışma ve rehberlik çalışmalarını diğer öğretmenler yakından gözlemleme fırsatı bulabilir (Akman, 1994). Okul Psikolojik Danışmanlarının öğrencilere yönelik olarak yapmış olduğu tüm bu çalışmaların özellikle en fazla temas halinde olduğu öğretmenler tarafından değerlendirilmesi araştırmacılar tarafından önemli görülmektedir. Ayrıca alanyazın incelendiğinde branş öğretmenleri tarafından psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

öğrencilere yönelik olarak pozitif katkılarının değerlendirildiği nitel çalışmalara rastlanmamıştır. Bu çalışma bu özelliği açısından alanyazında yer alan bir eksikliği giderecektir.

Bu araştırma, okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlara sağladıkları olumlu katkıların, branş öğretmenleri tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Literatürdeki mevcut çalışmaların aksine, bu çalışmada okullarda karşılaşılan sorunlar gibi negatif unsurlar yerine, psikolojik danışmanların eğitim ortamına sunduğu pozitif etkiler ön plana çıkarılacaktır. Bu yönüyle çalışma, alanyazında yer alan önceki araştırmalardan ayrılarak, psikolojik danışmanların eğitim kurumlarındaki işlevselliğini ve değerini farklı bir perspektiften ele almayı hedeflemektedir.

2. YÖNTEM

Okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlarda öğrencilere pozitif katkılarına ilişkin branş öğretmenlerin değerlendirmelerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma yöntemi belirlenirken nitel araştırma deseni tercih edilmiştir. Nitel araştırma, yapılandırılmamış gözlem tekniği, yapılandırılmamış görüşme tekniği ve doküman inceleme tekniği gibi nitel veri toplama yöntemlerini kapsamaktadır. Olgu ve olayların kendi doğal ortamlarında incelenerek, ulaşılmak istenen sonuçların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya raporlanması nitel bir sürecin izlendiği araştırmalar ile mümkün olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2005). Okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlarda öğrencilere pozitif katkılarına ilişkin branş öğretmenlerin değerlendirmelerinin detaylı olarak değerlendirilebilmesi için araştırmacılar tarafından nitel araştırma yönteminin kullanılması tercih edilmiştir.

2.1. Araştırma Deseni

Okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlarda öğrencilere pozitif katkılarına ilişkin branş öğretmenlerin değerlendirmelerini incelemek için araştırmacı tarafından örneklem grubunda yer alan bireylerin görüşlerinin detaylı olarak ve derinlemesine incelenmesi gerektiği durumu ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda araştırmacı tarafından “olgubilim” (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji desen, bireylerin bir fenomen veya belli bir kavramla ilgili yaşamış oldukları deneyimlerinin ortak anlamına ulaşmaya çalışan bir desendir. Olgubilim deseninde temel amaç, belli bir olguyu (fenomeni) derinlemesine yaşayan kişilerin deneyimlerinin detaylı olarak araştırmacılar tarafından incelenmesi ve değerlendirilmesidir (Creswell, 2018). Araştırmacı bireylerden çok yönlü ve detaylı olarak bilgi toplama amacı taşıdığı için bu deseni kullanmayı tercih etmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada, çalışma grubunun belirlenmesi sürecinde hız ve pratikliği artırmak amacıyla kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Kolay ulaşılabilir durum örnekleme, araştırmacının erişimi en kolay olan bireyleri veya grupları örneklem olarak seçtiği bir yöntemdir. Bu yaklaşım, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırırken, özellikle diğer örnekleme yöntemlerinin uygulanmasının güç olduğu durumlarda yaygın olarak tercih edilmektedir (Baltacı, 2018).

Örneklem seçim sürecinde, çalışmanın duyurusu yapılarak katılımcıların belirli niteliklere sahip olmaları beklenmiştir. Bu nitelikler arasında Türkçe konuşma ve anlama becerisi ile çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etme şartları yer almaktadır. Araştırmaya dahil edilmeme kriterleri, katılım için gönüllü olmamak ve bilgilendirilmiş onam verememek olarak belirlenmiştir.

Araştırmacı, toplam 20 gönüllü katılımcıya ulaşmış olup, bu katılımcıların 10'u kadın, 10'u erkek olarak dağılım göstermektedir. Örneklem grubunun yaş aralığı 27

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

ile 48 arasında değişirken, katılımcıların eğitim düzeyleri lisans ve yüksek lisans seviyesinde tespit edilmiştir. Örneklem grubunda yer alan katılımcıların eğitim kurumlarındaki dağılımı şu şekildedir: 8 katılımcı ilkokulda, 5 katılımcı ortaokulda ve 7 katılımcı lisede görev yapmaktadır. Bu dağılım, farklı eğitim kademelerinde çalışan öğretmenlerin perspektiflerini içeren çok yönlü bir analiz yapma fırsatı sunmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından çalışmanın verileri kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından katılımcıların cinsiyetlerini, yaşları ve eğitim düzeylerini belirlemek için 3 sorudan oluşan kişisel bilgi formu hazırlanmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmacılar, okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlarda öğrencilere sağladıkları pozitif katkıların, branş öğretmenleri tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlamıştır. Bu formun oluşturulmasında, konunun derinlemesine incelenebilmesi için belirli bilimsel kriterler dikkate alınmıştır. Bu kriterler arasında konuya uygunluk, az sayıda ve amaca uygun olma, tek katmanlı olma, anlaşılır olma, açık uçlu olma, yönlendirme içermeme, özelleştirilmiş olma ve yargılayıcı olmama gibi faktörler yer almaktadır (Polat, 2022).

Görüşme soruları, psikolojik danışma ve rehberlik ile istatistik alanlarında uzman üç akademisyen tarafından değerlendirilmiş ve uygunluk görüşü alınarak son hali verilmiştir. Ayrıca, görüşmelere katılan öğretmenlerin araştırılan konuya ilişkin bilgi düzeylerinin yeterli olduğu kendileri ile görüşme sağlanarak teyit edilmiştir.

Araştırmada eğitsel, mesleki ve kişisel-sosyal rehberlik kategorilerinde sınırlama yapılmasının temel nedeni, öğretmenlerin verdikleri yanıtların belirli rehberlik alanlarında daha kolay sınıflandırılmasını sağlamak ve veri analiz sürecini daha sistematik hale getirmektir. Bu yaklaşım, öğretmenlerin değerlendirmelerinin belirli temalar altında toplanarak daha kapsamlı bir analiz yapılmasını mümkün kılmaktadır.

Görüşme soruları şu şekildedir;

- ✓ Okul Psikolojik Danışmanları sizce eğitsel rehberlik alanında öğrencilere ne gibi pozitif katkılar sağlıyor?
- ✓ Okul Psikolojik Danışmanları sizce kişisel sosyal rehberlik alanda öğrencilere ne gibi pozitif katkılar sağlıyor?
- ✓ Okul Psikolojik Danışmanları sizce mesleki rehberlik alanında öğrencilere ne gibi pozitif katkılar sağlıyor?

2.3. Veri Toplama Süreci

Araştırmacı, gönüllü katılımcılar ve ilgili okullardan gerekli izinleri almıştır. Okul yönetimi ile yapılan planlama süreci sonucunda, öğretmenler ile bireysel görüşme randevuları oluşturulmuştur. Görüşmeler, uygun fiziksel ortamda ve belirlenen randevu gününde yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmeler, araştırmacı ve katılımcılar arasında birebir formatta yürütülerek, veri toplama sürecinin güvenilirliği ve geçerliliği sağlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Nitel veri analizi, üzerinde çalışılan okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlara pozitif katkılarına ilişkin branş öğretmenlerin değerlendirmelerini

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

inceleme konusu için veriyle ilgili anlam üretmek ve veri setinde neyin temsil edildiğine dair açıklamalar geliştirmek amacıyla yapılan bir sınıflandırma ve yorumlama süreci izlenerek yapılmıştır. Bu süreç aynı zamanda rutin ve pratik uygulamalardaki yapıları, süreçleri veya alan sorunlarını keşfetmek ve tanımlamak için de başvurulmuş bir yoldur. Yorumlayıcı bir felsefeye dayanan nitel veri analizi genellikle üzerinde çalışılan veri setinin; kabataslak analizi ve ayrıntılı analizinin birleştirilmesidir. Burada amaç genellikle muhtelif verileri tanımlayarak, detaylı betimleyerek veya farklı verileri karşılaştırarak ortak açıklamalar üretmektir (Flick, 2013). Nitel çalışmalarda analiz süreci esas olarak ham verilerin hacmini azaltarak büyük miktardaki verilerin özünü anlamayı, önemli örüntüleri tanımlamayı ve verilerden anlam çıkararak araştırılan olguya ilişkin mantıksal kanıt zinciri oluşturmayı kapsar (Patton, 2014; Miles ve Huberman, 2016).

3. BULGULAR

Bu bölümde, okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlarda öğrencilere sağladıkları pozitif katkıların, branş öğretmenleri tarafından nasıl değerlendirildiğine ilişkin nitel araştırma sonuçları sunulmaktadır.

Araştırmanın veri analizi sürecinde, katılımcıların nitel görüşme kapsamında sundukları yanıtlar doğrudan kullanılmıştır. Verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla, katılımcıların kimlik bilgilerinin gizliliği sağlanmış ve veri setinde "Öğretmen 1" gibi kodlamalar kullanılarak anonimlik korunmuştur.

Veri analizi sonucunda katılımcıların tespit edilen demografik bilgileri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Katılımcılara Ait Tanımlayıcı Bulgular

Değişken	Kategori	Frekans (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	10	50
	Erkek	10	50
Yaş	27 Yaş	1	5
	29 Yaş	2	10
	32 Yaş	1	5
	33 Yaş	3	15
	36 Yaş	1	5
	37 Yaş	2	10
	39 Yaş	3	15
	41 Yaş	1	5
	42 Yaş	1	5
	44 Yaş	2	10
	48 Yaş	3	15
Eğitim Düzeyi	Lisans	14	70
	Yüksek Lisans	6	30
Çalıştıkları Kurum Düzeyi	İlkokul	8	40
	Ortaokul	5	25
	Lise	7	35
Toplam		20	100

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

Katılımcıların 10 tanesi kadın ve 10 tanesi erkek olarak belirlenmiştir. Örneklem grubunda yer alan bireylerin yaşları 27 ile 48 arasındadır. Eğitim düzeyleri ise lisans ve yüksek lisans olarak tespit edilmiştir. İlgili değerlerin yüzdelikleri araştırmacı tarafından Tablo 1’de detaylı olarak belirtilmiştir.

Tablo 2:Eğitsel Rehberlik Değişkenine Ait Tanımlayıcı Bulgular

Değişken	Kategori	Frekans (N)
Eğitsel Rehberlik Alanı	Öğrenci başarısının artırılması	16
	Öğrencilerin okula uyumlarının kolaylaştırılması	13
	Öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artırılması	9
	Planlı ve programlı çalışma alışkanlığının kazandırılması	7
	Öğrenci eğitsel alanda yeteneklerinin geliştirilmesi	5

Örneklem grubunda yer alan bireylere görüşme sırasında araştırmacı tarafından yöneltilen “Okul Psikolojik Danışmanları sizce eğitsel rehberlik alanında öğrencilere ne gibi pozitif katkılar sağlıyor?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların 16 tanesi öğrenci başarısının artırılmasını sağladığını, 13 tanesi öğrencilerin okula uyumlarının kolaylaştırılması sağladığını, 9 tanesi öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artırılmasını sağladığını, 7 tanesi planlı ve programlı çalışma alışkanlığının kazandırılmasını sağladığını ve 5 tanesi ise öğrenci yeteneklerinin geliştirilmesini sağladığını ifade etmiştir.

Yukarıda ifade edilen sorunlara yönelik örneklem grubunda yer alan bireylerin örnek cümleleri Tablo 3’te araştırmacı tarafından paylaşılmıştır.

Tablo 3: Katılımcıların Eğitsel Rehberlik Değişkenine Yönelik Olarak İfade Ettiği Örnek Cümleler

Katılımcı Kodu	Eğitsel Rehberlik Alanında Pozitif Katkılara İlişkin Kategoriler	Örnek Cümle
Öğretmen 6	Öğrenci başarısının artırılması	Şüphesiz öğrencilerin okul başarısını artırıyorlar.
Öğretmen 9	Öğrencilerin okula uyumlarının kolaylaştırılması	Öğrencilerin okulumuza uyum sağlamalarını bilgilendirici çalışmalar ile kolaylaştırıyorlar.
Öğretmen 14	Öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artırılması	Çocukların ders motivasyonlarını bireysel görüşmeler ile artırıyorlar.
Öğretmen 12	Planlı ve programlı çalışma alışkanlığının kazandırılması	Dağınık ve düzensiz öğrenciler ile görüşerek plan ve program yapmayı öğretiyorlar.
Öğretmen 19	Öğrenci eğitsel alanda yeteneklerinin geliştirilmesi	Testler aracılığı ile öğrencilerin yeteneklerini öğrenip sonra geliştirmeleri için rehberlik yapıyorlar.

Örneklem grubunda yer alan bireylere görüşme sırasında araştırmacı tarafından yöneltilen “Okul Psikolojik Danışmanları sizce kişisel sosyal rehberlik alanda öğrencilere ne gibi pozitif katkılar sağlıyor?” sorunlarına katılımcıların verdikleri yanıtlar araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir. Yanıtlar Tablo 4’te araştırmacılar tarafından sunulmuştur.

Tablo 4: Çocukların Hakları Değişkenine Ait Tanımlayıcı Bulgular

Değişken	Kategori	Frekans (N)
----------	----------	-------------

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

Kişisel Sosyal Rehberlik Alanı	Saldırganlık ve öfke konusunda sorunların çözülebilmesi	17
	Çocukların iletişim becerilerinin geliştirilmesi	14
	Çocukların özgüven geliştirmelerini desteklenmesi	8
	Problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	6

Örneklem grubunda yer alan bireylere görüşme sırasında araştırmacı tarafından yöneltilen “Okul Psikolojik Danışmanları sizce kişisel sosyal rehberlik alanında öğrencilere ne gibi pozitif katkılar sağlıyor?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların 17 tanesi Saldırganlık ve öfke konusunda sorunların çözülebilmesinin sağlandığını, 14 tanesi Çocukların iletişim becerilerinin geliştirilmesinin sağlandığını, 8 tanesi Çocukların özgüven geliştirmelerini desteklenmesi sağlandığını ve son olarak 6 tanesi ise Problem çözme becerilerinin geliştirilmesi sağlandığını ifade etmiştir.

Yukarıda ifade edilen sorunlara yönelik örneklem grubunda yer alan bireylerin örnek cümleleri Tablo 5’ te araştırmacı tarafından paylaşılmıştır.

Tablo 5: Katılımcıların Kişisel Sosyal Rehberlik Değişkenine Yönelik Olarak İfade Ettiği Örnek Cümleler

Katılımcı Kodu	Kişisel Sosyal Rehberlik Alanında Pozitif Katkılarına İlişkin Kategoriler	Örnek Cümle
Öğretmen 2	Saldırganlık ve öfke konusunda sorunların çözülebilmesi	Saldırgan ve öfkeli öğrenciler ile konuşması çok etkili oluyor. Öğrencilerde belirgin bir sakinleşme gözlemliyorum.
Öğretmen 7	Çocukların iletişim becerilerinin geliştirilmesi	Ne zaman kendini ifade edemeyen veya sağlıklı iletişim problemi kuramayan öğrencilere yönelik çalışmalar yaparsa öğrenciler 5 – 6 hafta sonra daha iyi duruma gelebiliyor.
Öğretmen 11	Çocukların özgüven geliştirmelerini desteklenmesi	 hocamız isimli öğrencimiz ile yaptığı görüşmeler sonucunda’in daha girişken, görev almaktan kaçınmayan bir öğrenci olmasına çok katkı sağladı.
Öğretmen 20	Problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	Eski çalıştığım okulda hanım zaman zaman öğrencilerimize problem çözme becerilerine ilişkin çalışmalar yapardı. Çalışmaya katılan öğrencilerimizin bu konuda daha iyi konuma geldiklerine birebir şahit oldum.

Örneklem grubunda yer alan bireylere görüşme sırasında araştırmacı tarafından yöneltilen “Okul Psikolojik Danışmanları sizce mesleki rehberlik alanında öğrencilere ne gibi pozitif katkılar sağlıyor?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların 17 Saldırganlık ve öfke konusunda sorunların çözülebilmesinin

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

sağlandığını, 14 tanesi Çocukların iletişim becerilerinin geliştirilmesinin sağlandığını, 8 tanesi Çocukların özgüven geliştirmelerini desteklenmesi sağladığını ve son olarak 6 tanesi ise Problem çözme becerilerinin geliştirilmesi sağladığını ifade etmiştir.

Tablo 6: Mesleki Rehberlik Değişkeninde Tanımlayıcı Bulgular

Değişken	Kategori	Frekans (N)
Mesleki Rehberlik Alanı	Meslek Tanıtımı Yapmak	15
	Mesleki Envanter Uygulamak	10
	Meslek Elemanlarını Okula Davet Etmek	6

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların 15 tanesi meslek tanıtımı yapmak, 10 tanesi mesleki envanter uygulamak, 6 tanesi meslek elemanlarını okula davet etmekteymişlerdir.

Mesleki rehberlik alanında yer alan kategorilere ilişkin örnek cümleler Tablo 7’de araştırmacı tarafından belirtilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Sorunlara Yönelik Olarak İfade Ettiği Örnek Cümleler

Katılımcı Kodu	Mesleki Rehberlik Alanında Pozitif Katkılarına İlişkin Kategoriler	Örnek Cümle
Öğretmen 3	Meslek Tanıtımı Yapmak	Mesleklerin öğrencilere anlatılması mesleğin gerektirdiği özelliklerin anlatılması öğrencilerin karar vermelerini hızlandırıyor.
Öğretmen 16	Mesleki Envanter Uygulamak	 Hocam 12. Sınıf öğrencilerimize envanter uygulayıp sonucunu paylaşmıştı. Sınıf öğretmenliğini yaptığım öğrenciler sonuçları öğrendikten sonra meslek seçimi konusunda daha kararlı hale geldiler.
Öğretmen 17	Meslek Elemanlarını Okula Davet Etmek	Okulumuzda rehberlik servisi tarafından belli mesleklere ilişkin o işi yapan kişiler okula çağrıldı. Mesleği yapan insanları dinleyen öğrencilerimiz mesleklere ilişkin çok faydalı bilgiler edinmişlerdir.

Tablo 7’de mesleki rehberlik alanında pozitif katkılara ilişkin kategorilere ilişkin katılımcıların ifade ettiği örnek cümleler paylaşılmıştır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlarda öğrencilere sağladıkları pozitif katkıların branş öğretmenleri tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemektedir. Tartışma ve sonuç bölümünde, elde edilen veriler ışığında, psikolojik danışmanların öğrenci gelişimine ve okul atmosferine olan etkileri değerlendirilerek bu katkıların önemi vurgulanacak, diğer araştırma sonuçları ile karşılaştırılacak ve gelecekteki uygulamalar için öneriler sunulacaktır.

Analiz çalışmaları sonucunda eğitsel rehberlik desteği sağlanması temasında en fazla frekansa sahip olan kodlar öğrenci başarısının artırılması, öğrencilerin okula uyumlarının kolaylaştırılması, öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artırılması, planlı çalışma alışkanlıklarının kazandırılması ve öğrenci yeteneklerinin geliştirilmesidir. Yüksel-Şahin (2008) araştırmasında okullarda en fazla sunulan

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

hizmetler olarak yöneltme ve yerleştirme, oryantasyon olarak tespit edilmiştir. Okul müdürlerinin okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin değerlendirildiği Camadan ve Sezgin (2012) tarafından yapılan araştırmada eğitsel rehberlik alanında öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun eğitsel rehberlik hizmetlerinin verildiği belirtilmiştir. Tagay ve Çakar (2017) araştırmalarında okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşlerini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda eğitsel rehberlik ile ilgili yapılan çalışmaların oryantasyon, eğitim başarısının artırılması için bilgilendirici seminerler yapıldığı ortaya çıkmıştır. Dost (2020) araştırmasında okullarda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin durumu ve sorunları konusunda araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda okula uyum sağlama çalışmaları, akademik gelişimin desteklenmesi ve öğrencinin başarı duygusunu tatmasını sağlamak çalışmaları eğitsel rehberlik alanında öne çıkmıştır. Literatürde yer alan araştırmalar incelendiğinde araştırma sonuçlarının bu çalışma sonuçları ile benzer verilere sahip olduğunu göstermektedir. Eğitsel rehberlik alanında gerçekleştirilen araştırmalar, öğrencilerin akademik başarısını artırmayı amaçlayan destekleyici hizmetlerin önemini ön plana çıkarmaktadır. Bu bağlamda, öğrenci başarısının geliştirilmesi, okula uyum sürecinin kolaylaştırılması, öğrenci yeteneklerinin geliştirilmesi, öğrenme motivasyonunun yükseltilmesi, planlı çalışma alışkanlıklarının kazandırılması ve bireysel yeteneklerin geliştirilmesi gibi unsurlar, eğitsel rehberliğin temel amaçları arasında yer almaktadır. Araştırmalar, bu faktörlerin öğrencilerin eğitim süreçlerine daha etkin şekilde uyum sağlamalarına katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma sonucunda kişisel sosyal rehberlik desteği verilmesi temasında en fazla frekansa sahip olan kodların; saldırganlık ve öfke problemine yönelik yapılan çalışmalar, çocukların iletişim becerilerinin geliştirilmesi, çocukların özgüven geliştirmelerinin desteklenmesi ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi olarak ortaya çıkmıştır. Karataş ve Baltacı (2013) araştırmalarında ortaöğretim kurumlarında çalışan okul psikolojik danışmanlarının çalışmalarının okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmeni bağlamında değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda kişisel sosyal rehberlik alanında problem çözme becerilerinin kazandırılması, etkili iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve gizli güçlerin açığa çıkarılması gibi çalışmalar katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Akgün (2010) araştırmasında psikolojik danışmanların okullarda kişisel sosyal alanlarda daha çok problem çözme konusunda öğrencilere hizmet verdiğini ortaya çıkarmıştır. Karaküçük (2010) okul müdürlerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerini incelemiştir. Araştırma sonucunda okul müdürlerinin kişisel sosyal rehberlik alanında problem çözme becerilerinin kazandırılması konusunu yapılan çalışmalara örnek olarak göstermiştir. Erkan vd., (2011) araştırmasında okul psikolojik danışma ve rehberlik servisinden kişisel sosyal alanlarda öğrencilerin daha çok aile ve arkadaşları ile ilgili iletişim sorunları, uyum kaynaklı oluşan sorunların çözülmesi çalışmaları ön plana çıkmıştır. Araştırmanın kişisel sosyal alana ilişkin temada ortaya çıkan katılımcı görüşlerinin diğer araştırma bulguları ile aynı doğrultuda olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Araştırma bulgularına göre, kişisel sosyal rehberlik hizmetlerinin en çok saldırganlık ve öfke kontrolü, iletişim becerilerinin geliştirilmesi, özgüven kazanımı ve problem çözme becerilerinin artırılması gibi alanlarda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin hem bireysel hem de sosyal gelişimlerini desteklemek adına rehberlik hizmetlerinin kritik bir rol oynadığını göstermektedir.

Çalışmanın bir diğer sonucuna göre mesleki rehberlik çalışmaları sağlanması temasında en fazla frekansa sahip olan kodların meslek tanıtım çalışmaları, meslek envanteri uygulamak ve meslek elemanını okula davet etmek olduğu tespit edilmiştir. Amundson (2003) mesleki rehberlik alanında yapılan çalışmaların daha

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

çok test dışı teknikler yani envanter uygulayarak yapılabileceğini çalışması sonucunda ortaya çıkarmıştır. Sharf (2006) araştırmasında mesleki rehberlik çalışmalarının kapsamında ilişkin bir takım faaliyetler önermiştir. Çalışma sonucunda mesleki farkındalık oluşturmak için meslek tanıtım çalışmalarının önemli olduğu önerisi getirilmiştir. Korkut (2007) araştırmasında psikolojik danışmanların mesleki rehberlik ve psikolojik danışmanlık ile ilgili düşünceleri ve uygulamalarını incelemiştir. Araştırma sonucunda farklı yöntemler kullanılarak meslek tanıtım çalışmalarının yapılması, bireyi tanımak için meslek envanterleri uygulamak ve meslek sahiplerini okula davet etme gibi faaliyet örneklerinin uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır. Arslan ve Bozkurt (2024) çalışmalarında liselerde çalışan psikolojik danışmanların mesleki rehberlik uygulamaları ile ilgili görüşlerini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda okul psikolojik danışmanlarının kariyer günleri yaparak mesleki farkındalıkları artırmaya çalıştıklarını, geziler aracılığı ile meslek tanıtım çalışmaları yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmanın eğitsel rehberlik alana ilişkin temada ortaya çıkan branş öğretmenlerinin görüşlerinin diğer araştırma bulguları ile benzer sonuçlara sahip olduğu araştırma sonucunu ortaya çıkarmıştır. Araştırma bulgularına göre, mesleki rehberlik çalışmalarının en çok meslek tanıtımı, meslek envanteri uygulamaları ve meslek elemanlarını okula davet etme gibi yöntemlerle gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin meslek seçim süreçlerinde bilinçli kararlar alabilmeleri için çeşitli tekniklerin kullanılması gerektiğini göstermektedir.

Bu araştırma okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları kurumlara pozitif katkılarına ilişkin branş öğretmenlerin değerlendirmelerini incelemek için gerçekleştirilmiştir. Okul Psikolojik Danışmanlarına yönelik olarak yapılan araştırmalar incelendiğinde genellikle yaşanan sorunlar vb. gibi negatif konulara odaklanıldığı görülmüştür. Bu çalışmada literatürde yer alan araştırmalardan farklı olarak okul psikolojik danışmanlarının kurumlarına pozitif katkısı ele alınmıştır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin okul psikolojik danışmanlarının okullarında yaptıkları çalışmalara ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında sadece psikolojik danışmanların pozitif katkıları ele alınmıştır. Psikolojik danışma ve rehberlik servisinde etkili çalışmalar yürütülebilmesi için öğretmenlerin faydalı gördüğü çalışmalar psikolojik danışmanlar ile paylaşılarak ihtiyaç halinde uygulanabilecek etkili çalışmaların paylaşılması örnek çalışmaların görülmesi ve farkındalık oluşturulması açısından önemlidir.

Elde edilen bulgular dikkate alınarak okul psikolojik danışmanlarının öğrencilere pozitif katkılarına ilişkin olarak nicel araştırma yapmaya imkân sağlamak amacı ile konu ile ilgili olarak ölçme aracı geliştirilebilir veya uyarlanabilir. Bunun sonunda daha kalabalık gruplar hakkında genellebilir nicel veriler elde edilebilir. Nicel araştırmalar sonucunda ayrıca psikolojik danışmanların öğrencilere pozitif katkıların farklı değişkenler ile ilişkisi incelenebilir.

Yeni araştırmalar planlanırken Psikolojik danışman adaylarının süpervizyon süreçlerinden elde ettikleri faydaların, aldıkları eğitim programlarının etkinliğiyle olan ilişkisi incelenebilir. İlkokul, ortaokul ve lise düzeylerinde psikolojik danışmanlık hizmetlerinin etkileri ve bu hizmetlerin öğrenci gelişimine katkıları karşılaştırılabilir. Farklı kültürel geçmişlere sahip öğrencilerin psikolojik danışmanlık hizmetlerinden nasıl yararlandıkları ve bu hizmetlerin etkileri araştırılabilir. Psikolojik danışmanlık hizmetlerinin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisi ve bu ilişkinin nasıl geliştiği üzerine bir çalışma yapılabilir.

Araştırmanın çeşitli sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi örneklem grubudur. Çalışmada yer alan branş öğretmenlerinin sayısı ve çeşitli demografik özellikleri sınırlı olabilir, bu da sonuçların genelleştirilmesini zorlaştırabilir. Bu çalışma Kayseri ilinde yaşayan 20 öğretmen ile sınırlıdır. Anketler veya mülakatlar gibi veri toplama yöntemlerinin subjektif doğası, öğretmenlerin

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

değerlendirmelerinde yanlılık oluşturabilir. Çalışmanın belirli bir zaman diliminde yapılması, uzun vadeli etkilerin değerlendirilmesini engelleyebilir. Branş öğretmenlerinin katılım istekliliği ve motivasyonu, değerlendirmelerin doğruluğunu etkileyebilir.

KAYNAKLAR

- Ağır, M. S. (2017). Eğitsel rehberlik çalışmalarının önemi. *HAYEF Journal of Education*, 14(2), 183-202.
- Amundson, N. E. (1998). Active engagement: Enhancing the career counselling process. Richmond, British Columbia, Canada: Ergon Communications
- Akgün, E. (2010). Okul öncesi öğretmenlerinin bakış açısıyla anasınıflarındaki rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 9(2), 474-483
- Akman, Y. (1994). Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik servislerinde verilen konsültasyon hizmetlerinin yeri ve önemi. *1. Eğitim Bilimleri Kongresi Kitabı*, 3, 984-993.
- Arslan, B., & Bozkurt, E. (2024). Liselerde Çalışan Psikolojik Danışmanların Mesleki Rehberlik ile İlgili Uygulamaları ve Görüşleri. *Social mentality and researcher thinkers journal (smart journal)*, 9(71), 3495-3502.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *BEÜ SBE Dergi*, 7(1), 231-274.
- Can, G. (2021). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Camadan, F., & Sezgin, F. (2012). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Okul Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(38). <https://openurl.ebsco.com/EPDB%3Aagcd%3A1%3A636481/detailv2?sid=ebsco%3Aplink%3Aascholar&id=ebsco%3Aagcd%3A82127259&crl=c>
- Creswell, J. W. (2016). Reflections on the MMIRA the future of mixed method task force report. *Journal of Mixed Methods Research*, 10(3), 215-219. <https://doi.org/10.1177/1558689816650298>
- Çöp, E., Gül, Ş., Çakır, O., & Eker, C. (2023). Okul rehberlik hizmetlerine yönelik öğretmen görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(5), 774-793. <https://uleder.com/index.php/uleder/article/view/241>
- Deniz, M. E., & Erözkan, A. (2012). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Dinçer, D. (2016). Okullarda psikolojik danışma: tüm öğrencilere cevap veren kapsamlı hizmet programları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 43(43), 169-172. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/217781>
- Doğan, S. (2000). Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberliğin durumu ve geleceğe ilişkin yönelimler. *Eğitim ve Bilim*, 25(118). <https://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5294>
- Dost, M. T. (2020). Okul psikolojik danışmanlarına göre ilkokullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin durumu ve sorunları. *Elektronik Sosyal*

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

- Bilimler Dergisi*, 19(76), 1673-1690. <https://dergipark.org.tr/en/pub/esosder/article/715029>
- Dutar, Ş., & Karataş, Z. (2018). Hesap verebilirlik kavramı: Psikolojik danışma ve rehberlik alanına yansımaları. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 1-27. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/554032>
- Erebak, A., & Oruç, Ş. (2024). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bireyi Tanıma Teknikleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 7(1), 102-126. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijotem/issue/84540/1465653>
- Erkan S., Cihangir Çankaya Z., Terzi Ş. ve Özbay, Y. (2011). Üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin incelenmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(22), 187 – 213
- Eryetiş, M. V. (2016). Meslek seçimi ve mesleki rehberlik. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (44).
- Flick, U. (2013). *Mapping the field*. In U. Flick (Ed.), *The SAGE handbook of qualitative data analysis*. Los Angeles, Sage.
- Gündüz, B., İnandı, Y., & Tunç, B. (2014). Okul yöneticilerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşleri: Betimsel bir çalışma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 19-34. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ebader/issue/44715/555637>
- Karaman, O. (2021). Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri uygulamalarının odak grup görüşmesi yöntemi ile değerlendirilmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(24), 294-307. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ksbd/issue/62451/834247>
- Karataş, Z., & Baltacı, H. (2013). Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenin psikolojik danışman görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 427-460. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/issue/59471/854621>
- Karaküçük, S. (2010). Okul rehberlik servislerinin fiziksel/mekânsal koşullarının incelenmesi (rehber öğretmenlerin mekânsal algıları bağlamında). *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 28(1), 421-440.
- Kaya, A., Yurtal, F. D., Kaygusuz, C., Sarı, E., Girgin, G., Şahin, H., ... & Terzi, Ş. I. (Eds.). (2005). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kiye, S. (2024). Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri: Tarihi Gelişimi, Modelleri ve Programı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(1), 601-629. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/84446/1372539>
- Korkut, F. (2006). Counselor Education, Program Accreditation and counselor Credentialing in Turkey. *International Journal of Advancement Counseling*, DOI 10.1007/510447-006-9021-6
- Korkut, F. (2007). Psikolojik danışmanların mesleki rehberlik ve psikolojik danışmanlık ile ilgili düşünceleri ve uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 187-197. <https://dergipark.org.tr/en/pub/hunefd/issue/7804/102323>

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2016). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi
- Parmaksız, İ., & Gök, A. (2018). Okul psikolojik danışmanlarının psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaştıkları güçlükler. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, (47). <https://doi.org/10.21764/maeuefd.359595>
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.
- Polat, A. (2022). Nitel araştırmalarda yarı-yapılandırılmış görüşme soruları: Soru form ve türleri, nitelikler ve sıralama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 161-182. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227335>
- Sharf, R.S. (2006). *Applying career development theory to counseling*. Toronto, Canada, Thomson Wadsworth
- Tagay, Ö., & Çakar, F. S. (2017). Okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1168-1186.
- Terzi, Ş., Tekinalp, B. E., & Leuwerke, W. (2011). Psikolojik danışmanların okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri modeline dayalı olarak geliştirilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programını değerlendirmeleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(1), 51-60. <https://dergipark.org.tr/en/pub/pegegog/issue/22596/241351>
- Öncü, H. (2012). Bibliyoterapi Yönteminin Okullarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Amacıyla Kullanılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 161(161), 147. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/21485/230297>
- Özabacı, N., Sakarya, N., & Doğan, M. (2008). Okul yöneticilerinin okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(19), 8-22. <https://dergipark.org.tr/en/pub/baunsobed/issue/50242/648184>
- Özyürek, R. (2009). Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik uygulamaları ve öğrencilere sağlanan süpervizyon olanakları: Ulusal bir tarama çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(32), 54-63. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tpdrd/issue/21452/229759>
- Özyürek, R. (2012). *Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik uygulamaları el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özyürek, R., Ertural, H., Saruhan, V., & Güme, S. (2021). Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri çerçeve programlarındaki kariyer planlama çalışmalarının kanıta dayalı uygulamalarla geliştirilmesi. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 4(1), 67-109. <https://dergipark.org.tr/en/pub/opdd/issue/63251/903325>
- Özyürek, R., & Yiğit, S. (2022). Okul Psikolojik Danışmanlarının Yürüttükleri Çalışmaların Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 5(2), 56-86. <https://doi.org/10.58433/opdd.1120225>

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

- Ültanır, E. (2005). Türkiye’de psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) mesleği ve psikolojik danışman eğitimi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 102-111.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel-Şahin, F. (2008). Ortaöğretimdeki öğrenci görüşlerine göre psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Bilimleri Dergisi*, 5(2).<https://arastirmax.com/en/publication/uluslararasi-insan-bilimleri-dergisi/5/2/ortaogretimdeki-ogrenci-goruslerine-gore-psikolojik-danisma-rehberlik-pdr-hizmetlerinin-degerlendirilmesi/arid/ea55fd7c-2f3d>
- Yüksel-Şahin, F. (2015). Psikolojik danışmanlar için el kitabı. *Ankara: Nobel Yayıncılık*.

Extended

This study aims to examine psychological counseling and guidance services in schools in Turkey. In addition to the services provided by school psychological counselors to students, the study examines the evaluations of branch teachers regarding these services. Psychological counselors provide various guidance services to support students' educational, professional and personal-social development. These services are classified as developmental, preventive, supportive and curative. Developmental services include classroom guidance activities, individual recognition tests, information-giving studies and orientation-monitoring studies. Curative services consist of individual or group studies that support students' emotional, social, academic and career development. Within the scope of support services, psychological counselors collaborate with school administration, parents and teachers. This study aims to investigate how branch teachers evaluate the services provided by school psychological counselors and the positive effects of these services on students. In particular, unlike other studies, this study will emphasize the positive contributions of school psychological counselors to their institutions. The purpose of this study is to examine the positive contributions of school psychological counselors to students in the institutions they work in, in line with the evaluations of branch teachers. The qualitative research design was preferred as the research method. Qualitative research includes data collection methods such as unstructured observation, unstructured interview and document review. It is aimed to examine the facts and events in their natural environments and to report the results in a realistic and holistic way. Therefore, the qualitative research method was chosen to evaluate the positive effects of school psychological counselors on students in detail.

In the research, the easily accessible case sampling method was preferred to determine the sample group. The reason for choosing this method is that the researcher did not have the opportunity to use other sampling methods. The research announcement was made and 20 volunteer participants with certain qualifications were reached. 10 of the participants were female, 10 were male and their ages ranged from 27 to 48. The education levels of the participants were determined as undergraduate and graduate.

In order to collect the data of the research, the researchers prepared a semi-structured interview form to examine the evaluations of branch teachers regarding the positive contributions of school psychological counselors to students in the institutions where they work. In order to investigate the subject in depth, the

Okul Psikolojik Danışmanlarının Çalıştıkları Kurumlarda Öğrencilere Pozitif Katkılarına İlişkin Branş Öğretmenlerin Değerlendirmeleri

Abdullah Ensar Uzun-Fatih Durgut

researcher prepared the interview questions by taking into consideration the criteria of being suitable for the subject, being few and suitable for the purpose, being single-layered, being understandable, being open-ended, not containing any guidance, being customized and not being judgmental.

In this study, qualitative data analysis was used to examine the evaluations of branch teachers regarding the positive contributions of school psychological counselors to the institutions they work. This process is based on classification and interpretation methods in order to produce meaning about the data and to develop explanations about what is represented in the data set. Qualitative data analysis aims to examine the phenomena in their natural environment and to define the structures, processes or problems in routine and practical applications. This analysis method combines the rough and detailed analysis of the data and produces common explanations by describing or comparing various data in detail. It also aims to understand the essence of large amounts of raw data, identify important patterns and create a logical chain of evidence regarding the phenomenon under investigation. This study method will help researchers to understand the contributions of school psychological counselors to students in more depth.

The data were evaluated with the content analysis method and the findings were grouped into different categories. These categories were determined as providing educational guidance support to students, providing personal social guidance support and providing vocational guidance support. As a result of the analysis, it was determined that the most emphasized situation in providing educational guidance support was increasing student success, studies on aggression and anger problems in the personal social support category and career promotion stu